

SERVICII DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ ACORDATE FAMILIEI ȘI COPILULUI (CAZUL RAIONULUI HÂNCEȘTI)

Olga COLȚA, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială

The article includes the analysis of social services for family and child in rural areas. The author evaluates the network of social services for family and children at risk in the Hâncești district and identifies examples of good practice and gaps in their work. Also, he determines the need for the creation and development of new social work services for family and child in rural areas.

În contextul schimbărilor care s-au produs în ultimii 20 de ani, a crizei economice și sociale, prin care trece Republica Moldova, a devenit pronunțată criza situației materiale și a valorilor familiei, ea producând un impact semnificativ asupra stabilității acesteia. Sporirea proporțiilor sărăciei în cadrul societății, deteriorarea sistemului de protecție socială, accesul limitat la educație și șocul psihologic, cauzat de convergența acestor factori, au condus la eșecul multor familii în încercarea de a crea sau a menține în interiorul lor un climat protector și stabil. Eroziunea instituției familiei este însoțită de scăderea coeziunii familiale, pierderea capacităților inerente pentru efortul de mobilizare a resurselor în vederea asigurării unei bunăstări necesare. Consecințele principale, atestate pe plan social, rezidă în creșterea dezintegrării familiei, sporirea cazurilor de abuz în familie, de abandon al copilului, majorarea numărului copiilor rămași fără îngrijire părintească, precum și în nivelul sporit de consum de alcool și de droguri. În aceste

condiții, copiii de multe ori nu beneficiază de cele mai elementare condiții de viață și sunt supuși unor factori ce pun în pericol dezvoltarea lor armonioasă.

Necesitatea dezvoltării serviciilor de asistență socială este determinată de insuficiența acestora la nivel comunitar, fragmentarea la diferite niveluri ale serviciilor sociale, programelor, măsurilor pentru persoane și grupuri în dificultate, caracterul excesiv al instituționalizării, lipsa coordonării și conclucrării necesare pentru implementarea unor politici sociale integrate și coerente. Dezvoltarea sistemului integrat de servicii sociale creează oportunități mai bune pentru incluziunea socială a persoanelor în dificultate, asigurând respectarea drepturilor fundamentale ale acestora. Combinând măsurile de prevenire, reabilitare, precum și soluționând cazurile la nivel comunitar înainte ca ele să se agraveze (iar soluționarea lor să devină mai costisitoare), sistemul va deveni mai eficient din punctul de vedere al costurilor, va acoperi pe toți cei care au nevoie de sprijin social și va avea un impact pozitiv asupra calității vieții cetățenilor.

În temeiul Legii Asistenței Sociale nr.547-XV din 27 decembrie 2003, cu modificările și completările ulterioare, și Hotărârii Guvernului nr.24 din 10 ianuarie 2007, s-a decis instituirea în cadrul administrației publice locale de nivelul I a unităților de asistenți sociali, care vor contribui la identificarea necesităților comunității și soluționarea acestora. Conform datelor oferite de către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei (MMPSF) în 2012 în primărie activau 1140 de asistenți sociali comunitari, fiind aprobate 1158 de unități [4]. În acest context, menționăm că în r-nul Hâncești activează *41 de asistenți sociali comunitari în 39 de primării* (date din martie, 2013). Se atestă și o stabilitate a mijloacelor financiare alocate din bugetul de stat pentru dezvoltarea serviciului.

În scopul prevenirii instituționalizării și eficientizării procesului de dezinstituționalizare a copiilor și, totodată, pentru asigurarea progresivă a respectării dreptului copiilor de a crește într-un mediu familial, un accent deosebit se pune pe dezvoltarea serviciilor sociale de tip familial. Datorită eforturilor Consiliului Raional Hâncești, pe parcursul anilor 2007-2012, a fost aprobată constituirea a 10 case de copii de tip familial (CCTF), însă funcționează doar 9 din ele, în care se educă 29 de copii. Pentru 2013 sunt planificate alocații financiare în volum de 581 mii lei pentru 31 de copii plasați în CCTF.

În baza Hotărârii Guvernului nr.1361 din 07.12.2007 și a Regulamentului-cadru cu privire la serviciul de Asistență parentală profesionistă, la 27.12.2012, în cadrul Comisiei raionale pentru protecția copilului aflat în dificultate a fost aprobat serviciul Asistență parentală profesionistă (APP). În parteneriat cu organizația Copil, Comunitate, Familie Moldova (CCF Moldova), Direcția de Asistență Socială și Protecție a Familiei Hâncești (DASPF) a

creat 4 familii de asistenți parentali profesioniști. Pentru anul 2013 sunt planificate resurse financiare pentru 5 servicii de acest fel.

În anul 2012, prin Decizia Consiliului raional nr.07/02 din 12 decembrie 2012, în raion au fost instituite 2 unități de mediatori comunitari în cadrul DASPF Hâncești, care și-au început activitatea la 01.01.2013. Suma alocată pentru aceste unități în 2013 constituie 61,7 mii lei.

În prezent (anul 2013), în r-nul Hâncești activează 9 centre, care prestează servicii sociale pentru diverse categorii de populație, dintre care 7 centre – pentru familia și copilul aflat în situație de risc (Centrul de plasament temporar „Brândușa”, or. Hâncești; Centrul de zi pentru copii cu dizabilități multiple „Pasărea Albastră”, or. Hâncești; Centrul Comunitar de Asistență Socială „Viitorul”, s. Sărata Galbenă și altele).

Strategia de dezvoltare a serviciilor integrate de asistență socială a raionului Hâncești prevede crearea cantinelor de ajutor social în primăriile raionului (responsabile sunt autoritățile publice locale de nivel I și Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Hâncești) pentru alimentarea păturilor social-vulnerabile ale populației. Astfel, persoanele pot beneficia de serviciile cantinelor de ajutor social pe o perioadă de cel mult 30 de zile în trimestru, ceea ce permite de a cuprinde un număr mai mare de persoane socialmente vulnerabile care au nevoie de aceste servicii. De serviciile cantinelor de ajutor social beneficiază circa 350 de persoane, printre care și copiii până la vârsta de 18 ani din familii numeroase, din cele monoparentale și din alte familii considerate socialmente vulnerabile.

Este important de evidențiat că, deși au fost dezvoltate diverse servicii alternative de îngrijire pentru copil, actualmente în r-nul Hâncești funcționează 4 instituții de tip rezidențial, toate fiind finanțate din bugetul central: Școala de tip-internat pentru copiii orfani și rămași fără îngrijirea părinților (s. Cărpineni), Școala-internat specială pentru copii cu consecințe de poliomielită și paralizie cerebrală (or. Hâncești), Școala-internat auxiliară (s. Sărata Galbenă), Casa-internat pentru copiii cu deficiențe mintale (fete) (or. Hâncești).

Cu toate acestea, sistemul de servicii sociale adresate copilului și familiei în r-nul Hâncești nu reușește, odată cu creșterea și agravarea problemelor sociale, să se adapteze noilor necesități ale societății. Dificultatea majoră a situației actuale a copilului rezidă în incapacitatea sistemului de a se reforma, de a dezvolta o strategie coerentă, de a replica acele experiențe pozitive care, oricum, sunt acumulate în țară. Situația apare periclitată și din cauza anumitei apatii și neîncrederii populației într-un viitor mai bun.

Luând în considerare interesul superior al copilului, precum și importanța alinierii la standardele europene în domeniu, se propune:

– Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei să elaboreze standarde minime obligatorii pentru toate tipurile de servicii sociale. Furnizorii de

servicii sociale trebuie să fie acreditați de către MMPSF în baza unor standarde de calitate unitare, cu caracter general.

– Să fie transferate instituțiile de protecție a copilului din subordinea ministerelor în subordinea consiliilor raionale, concomitent cu transferul bugetelor/gestionării fondurilor aferente funcționării acestora, dar care să nu fie mai mici decât cele anterioare.

– Să fie stimulat sistemul național de pregătire continuă a cadrelor de specialitate în domeniul asistenței sociale.

– La nivel local să fie elaborată o bază de date care să cuprindă toți beneficiarii și toate formele de asistență socială – prestații și servicii – de care fiecare dintre ei beneficiază.

– Să fie lichidată dubla subordonare a asistenților sociali: primăriei de-facto și DASPF de-jure, care produce, de asemenea, unele perturbări în activitatea acestora. Stabilirea priorităților în activitatea curentă a asistenților sociali ar trebui să aparțină aceleiași structuri.

Referințe:

1. BULGARU, M. *Asistența socială în contextul globalizării*. Chișinău: CEP USM, 2012. ISBN 978-9975-71-310-8.
2. Legea asistenței sociale nr. 547-XV din 25.12.2003. În: *Monitorul Oficial al RM*, nr.42-44/249 din 12.03.2004.
3. Legea cu privire la serviciile sociale nr. 123 din 18.06.2010. În: *Monitorul Oficial al RM*, nr.155-158/541 din 03.09.2010.
4. *Protecție socială*. Buletin informativ al MMPSF, nr.7-8, 2012, p.2.

*Recomandat
Oleg BULGARU, dr., conf. univ.*